

# Slávenie Tridentských omší nezavádzajme?

**ThLic. Peter Mášik**

15. januára 2020 ✙ Cirkev ✙ Liturgia

KN č. 2/2020 priniesli článok s palcovým titulkom: **Slávenie Tridentských omší nezavádzajme.** Vecná a kritická reakcia na tento článok by si vyžadovala väčší priestor, ale pokúsím sa v stručnosti aspoň o niektoré úvahy, ktoré vo mne po prečítaní predmetného článku dozreli.

V prvom rade je zrejmá a vlastne nijako nezakryvaná predpojatosť voči *usus atiquior* a zároveň aj jednoznačný cieľ, ktorý daný článok má. Otázky čitateľa, či už reálneho alebo imaginárneho, na ktoré autor článku odpovedá nemajú nič spoločné s jeho titulkom. Čitateľ sa pýta na to, čo sú to tridentské Sväte omše, aké podmienky sú stanovené na ich slávenie a či kňaz si môže sám určiť, v akom obrade bude sláviť Svätú omšu. Na tieto otázky sa dalo vecne a kompetentne odpovedať. Či sa mu to podarilo, nech posúdia čitatelia. V každom prípade nedostal otázku o vhodnosti či nevhodnosti zavádzania tridentskej liturgie na Slovensku. Keďže jeho článok má práve tento titulok, primárne poslanstvo autora a skutočný cieľ článku teda nie je dať odpovede na položené otázky, ale odradiť od slávania Svätých omší v mimoriadnom obrade. Z titulky je teda hneď zrejmý jeho „nezaujatý prístup“.

Tvrdenie, že „*Rímski veľkňazi vydávali vždy nové liturgické knihy, aby obrad prispôsobili novým požiadavkám času. Osobitne vyniká pápež Pius V., ktorý povzbudený Tridentským koncilom (1545 – 1563) obnovil celý kult Cirkvi, postaral sa o zdokonalenie liturgických kníh*“ je veľmi tendenčný a jeho zámer je jednoznačný. Ospravedlniť liturgickú reformu po Druhom vatikánskom koncile tvrdením, že sa tak dialo v Cirkvi vždy. Pričom spomína konkrétny prípad z minulosti, Tridentský koncil a nové liturgické knihy, ktoré promulgoval sv. Pius V. Je to však skutočne tak? Dúfam, že len nedopatrením a nepozornosťou autor opomenul spomenúť, že tento veľký pápež, okrem iného aj pápež víťazstva kresťanskej flotily nad Turkami pri Lepante v roku 1571, je svätý. V prvom rade jeho reforma misálu nebola takpovediac liturgickou revolúciou. Stanovil, že v latinskej Cirkvi budú zakázané všetky obrady okrem tých, ktoré sú staršie ako 200 rokov. Jeho reforma bola očistením od nánosov, ktoré sa do liturgie dostali v posledných stáročiach, bolo ponechané len to, čo bolo dokázateľne starobylé. Tvrdiť teda, že sv. Pius V. „*vydával ... nové liturgické knihy, aby obrad prispôobil novým požiadavkám času*“ je veľmi nepresné a tendenčné, pretože vyvoláva dojem porovnateľnej reformy, akú urobil Druhý vatikánsky koncil. Toto porovnanie však zlyháva na plnej čiare, nakoľko sv. Pius V. poznajúc dobre limity svojej pápežskej moci s veľkou bázňou a citom obrad skutočne zreformoval (z-reformoval z latinského *ri-formare* znamená vrátiť do pôvodnej formy), pričom zmena liturgie po Druhom vatikánskom koncile sa v tomto duchu ťažko dá pravdivo nazvať reformou, pretože chýba forma z minulosti, ku ktorej sa nová liturgia vracia. Ide teda skôr o akýsi liturgický prevrat, liturgickú revolúciu. Pred nedávnom som si pozrel rekonštrukciu liturgie katolíckej latinskej Svätej omše, ako by mala byť slávená podľa dostupných liturgických kníh 4. októbra 1450. Bola to 18. nedeľa po Turícach. Rekonštrukciu urobili v protestantskom prostredí niekde v Škandinávii na začiatku 90. rokov minulého storočia.<sup>[1]</sup> Kto pozná tridentskú liturgiu

a pozrie si toto video, zostane prekvapený, že je skoro rovnaká až na veľmi malé detaily. Tridentská omša teda je oveľa staršia.

Škoda, že autor článku v KN neuviedol ešte iné príklady z dejín Cirkvi, kedy Cirkev na koncile alebo prostredníctvom niektorého pápeža urobila takú ďalekosiahlu zmenu v liturgii, ako sa to stalo po Druhom vatikánskom koncile. Mám za to, že by ju veľmi ťažko hľadal, pretože liturgia sa vyvíjala organicky, postupne, bez veľkých skokov od apoštolskej doby. To sa nedá povedať o vývoji po poslednom koncile. Nie náhodou sa hovorí o dvoch obradoch toho istého rítu. Ťažkosťou je, že nový obrad nemá žiadneho priameho predchodcu, lebo ho vytvorili takpovediac na kolene členovia pokoncilovej komisie, ktorá bola poverená uviesť do praxe požiadavky koncilu. Nie je teda ovocím života Cirkvi, dlhodobého a trpezlivého vývoja, ale je to takpovediac „technokratický výtvor“ komisie. Nedávno som čítal článok, v ktorom sa spomínal rozhovor, ktorý urobil dr. Rupert Klotzl s p. Petrom Tschinkelom z kláštora v Klosterneuburg pri Viedni. Tento bol žiakom Piusa Parscha, ktorý sa považoval za najvýznamnejšieho predstaviteľa predkoncilového liturgického hnutia, o ktorom mnohí hovoria, že bol vzdialenou prípravou pokoncilovej reformy. Tschinkel hovoril veľmi kriticky o pokoncilovej reforme. Podľa neho nešlo o reformu, ale o zmenu. Povedal: „Môžem vám povedať, že Pius Parsch by vôbec nesúhlasil so zmenami v pokoncilovej dobe. Nič také nechcel. Áno liturgii v materskom jazyku. To je ale všetko. Tiež aj omšu ako tajomstvo, ako realitu *hinc et nunc*, tu a teraz.“

Všimnime si v tejto súvislosti text konštitúcie o liturgii: *„Napokon nech sa nezavádzajú novoty, ak si to nevyžaduje opravdivý a zaručený úžitok Cirkvi, pričom je potrebné dbať o to, aby nové formy istým spôsobom organicky vyrastali z foriem už jestvujúcich. Nakoľko je to možné, treba dbať na to, aby medzi susednými oblasťami neboli príliš výrazné rozdiely.“* (SC 23)

Nechám na zváženie čitateľa, či 50 rokov po liturgickej reforme môžeme povedať, že si to vyžadoval opravdivý a zaručený úžitok Cirkvi. Nehovoriac o úplnom rozpade jednoty liturgického slávenia medzi jednotlivými oblasťami, ktorý si koncil neželal. To, čoho sme svedkami dnes, je postupná strata skutočnej katolíckej jednoty v oblasti liturgie, čo má mnoho príčin a spoločného menovateľa: pokoncilová reforma.

Preto konštatovanie autora na záver článku, je čisto proklamačné a apodiktické. Autor ani necíti potrebu, aby nejako argumentoval, to čo tvrdí. Tak to je a hotovo. Ale tak to nie je, a aj na Slovensku sa spĺňajú na mnohých miestach požiadavky na slávenie tridentskej Sv. omše presne podľa apoštolského listu motu proprio Benedikta XVI. *Summorum pontificum* a k nemu pripojenému listu, ako aj podľa Inštrukcie o jeho aplikácii do života Cirkvi, ktorú vydala Pápežská komisia Ecclesia Dei. Autor článku si skutočne mohol odpustiť ničím nepodložené invektívy proti mimoriadnej forme rímskeho obradu, ktorému pripisuje teatrálnosť, kňazom a osobám, ktorí k nej s láskou priľnuli a ju slávia „rozmar“, a túžbu po tom, „aby boli zaujímaví“. Je to dosť opovážlivé a domýšľavé posudzovanie vnútorného fóra, úmyslov a duchovného života kňazov a týchto veriacich. V mnohom mi to pripomenulo domýšľavé posudzovanie starozákonnej Anny veľkňazom Hélim (porov. 1 Sam 1,12-16).

Opak je pravdou. Tridentská liturgia je vynikajúcou ochranou pred teatrálnosťou a mnohorakými inými zneužitiami liturgického slávenia, ktorých je neúrekom a nielen mimo Slovenska. Nedá mi, aby som v tejto súvislosti necitoval úryvok z rozhovoru, ktorý uverejnil nedávno mesačník *Radici Cristiane* (n. 142) s profesorom Petrom Kwasniewskim. Na otázku, či diabol nenávidí Sv. omšu v starom obrade, Kwasniewski odpovedá:

„Diabol nenávidí disciplínu, poriadok, krásu, pokoru, obetu, liturgickú oslavu, tradíciu a kňazstvo. Stará rímska liturgia – a hovorím nielen o liturgii Sv. Omše, ale aj o Božskom oficiu a liturgii všetkých sviatostí – je preniknutá poriadkom a krásou.”

Vyžaduje si nesmiernu pokoru a disciplínu zo strany celebrantov, ktorý ju musia sláviť správnym a primeraným spôsobom. Potláča úmyselne individualitu a túžbu „ukázať sa“ a “byť sebou samými“. Celá je nasmerovaná k adorácii a oslave Boha, s Kristom samotným ako Najvyšším Kňazom a všetkými ostatnými ako služobníkmi. Paradoxne, buduje a je výhodou pre samotných veriacich, pretože je teocentrická a kristocentrická, a nie antropocentrická ako moderná filozofia a kultúra.

Lucifer, najkrajšie zo všetkých stvorení, sa zamiloval sám do seba. Jeho hriechom bol egocentrizmus, sebaoslavovanie. Teda každý pohyb v liturgii smerom k oslobodeniu, aplauz – tleskanie rukami, oslavovanie a kultivovanie ega služobníkov a veriacich je diabolské vo svojom koreni a vo svojich následkoch. Cirkev, vo svojej múdrosti darovanej od Boha, vždy chápala nebezpečenstvo „charismatickej“ osobnosti a vždy sa chránila od nej vďaka rituálom, ktoré sú charakterizované ich objektívnosťou, stabilitou, presnosťou, dogmatickou jasnosťou, asketickými nárokmi a estetickou vznešenosťou.

Tieto isté charakteristiky potláčajú isté tendencie prítomné v padnutej ľudskej prirodzenosti, ako je emotivita alebo sentimentalizmus, relativizmus, viacznačnosť, zhovievavosť k estetickým formám, ktorým úplne chýba vkus.

Stará liturgia stavia kňaza do úlohy sviatostného sprostredkovateľa a v rôznom stupni, aj iných služobníkov oltára. Táto úloha sprostredkovateľa je žijúcou ikonou Vtelenia jediného sprostredkovateľa medzi Bohom a ľuďmi, proti ktorému sa Satan vzbúril.

Jediná „liturgická reforma“, ktorú Satan hľadá, je vždy tá, vzdialiť Cirkev od tajomstva Vtelenia, od sviatostnej ekonómie, zakorenenej v Kristovom eucharistickom tele a celkovej štruktúre obradov, slávení a modlitieb, ktoré ju vteľujú – predstavujú. V každom ohľade, starý obrad je akoby trvalým exorcizmom diabla a neustále ukazuje triumf Vteleného Boha nad starým hadom, nepriateľom ľudskej prirodzenosti. Samotný fakt, že nová liturgia zrušila alebo skrátila – osekala exorcizmy všade, kde sa nachádzali predtým – v liturgii krstu, v rôznych požehnaniach, v samotnom obrade exorcizmu – hovorí sám za seba.

V tomto kontexte slávenie tridentských Sv. omší kdekoľvek na svete, a teda aj na Slovensku, tými kňazmi a za účasti tých veriacich katolíkov, ktorí si to sami žiadajú, je isto prospešné a vhodné a v súlade s platnou legislatívou Cirkvi a úmyslami posledných pápežov.

ThLic. Peter Mášik

---

[1] Dá sa vidieť na kanáli youtube, na adrese:

[https://www.youtube.com/watch?time\\_continue=4&v=UTSJ7LqZLYQ](https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=UTSJ7LqZLYQ)

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/slavenie-tridentskych-omsi-nezavadzajme/>